

VERBORGEN SCHATTEN VAN HET ARCHEOLOGISCH INSTITUUT VAN LUIK

GRAND CURTIUS 26.9.25 > 11.1.26

ARCHAEOLOGIE
BEELDHOUWKUNST
SCHILDERKUNST
GLAS
KERAMIEK
GOUDSMEDERIJ
ETNOGRAFIE

PERSMAP

Samenvatting

Inleiding	3
Het Archeologisch Instituut van Luik	4
175 jaar Archeologisch Instituut van Luik gevierd in het Grand Curtius	8
Het IAL, een belangrijke speler in de aankopen van het Grand Curtius	12
Het Grand Curtius	17
Organisatie en dankwoord	18
Publicaties	19
Activiteiten	20
Praktische informatie	22
Contact	23

Vandaag worden bijna zeshonderd stukken uit de collectie van het Archeologisch Instituut van Luik tentoongesteld in de permanente tentoonstelling van het Grand Curtius, terwijl duizenden andere stukken in het depot worden bewaard. Een selectie van ongeveer tweehonderdvijftig stukken uit deze collectie wordt, soms voor het eerst, tentoongesteld in de tentoonstelling *Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*, die het Grand Curtius in nauwe samenwerking met het Archeologisch Instituut van Luik organiseert in het najaar van 2025, ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van het IAL.

Deze tentoonstelling heeft als voornaamste doel de diversiteit te tonen van de collecties die in de loop der tijd zijn opgebouwd dankzij vrienden van het Luikse verleden die ernaar streefden de getuigenissen van dit verleden te bewaren.

Als eerbetoon aan alle gulle donateurs van vroeger en nu die hebben bijgedragen aan de verrijking van de collecties van de Luikse musea.

Oprichting van het IAL

Op 4 april 1850 kwamen zestien 'vrienden van het verleden' bijeen in de lokalen van de Société d'Émulation in Luik om de basis te leggen voor een wetenschappelijke vereniging met als voornaamste doel het onderzoeken, verzamelen en bewaren van kunstwerken en archeologische monumenten die getuigen van het verleden van Luik. Deze missie staat nog steeds vermeld in artikel 1 van de statuten van het Institut archéologique liégeois (IAL), de naam die aan de nieuwe vereniging werd gegeven.

Onder deze geleerden, amateurs of professionals met een passie voor lokale geschiedenis, bevonden zich onder meer de historicus Adolphe Borgnet, rector van de universiteit, provinciaal architect Jean-Charles Delsaux, baron Albert d'Otreppe de Bouvette, mecenas en eerste voorzitter van de nieuwe vereniging, historicus Mathieu-Lambert Polain, abt Charles du Vivier de Streel, geleerde Ulysse Capitaine...

Deze stichting, die aanvankelijk door de overheid werd gesteund, paste in de nationalistische golf die gepaard ging met de oprichting van een Belgische staat die op zoek was naar zijn veelzijdige wortels. Zo ontstonden in het prille koninkrijk tal van historische en archeologische kringen, waaronder die welke dat jaar in Luik werd opgericht, enkele jaren na soortgelijke initiatieven in Doornik, Namen en Aarlen.

Al snel bleek dat er behoefte was aan een tijdschrift om kennis over het lokale verleden te verspreiden. Amper twee jaar na de oprichting van het Instituut verscheen het eerste nummer van het *Bulletin de l'Institut archéologique liégeois*, beter bekend onder de afkorting *BIAL*.

De eerste collecties werden samengesteld op basis van schenkingen van de eerste leden. Het merendeel van deze stukken werd geschonken door de stichtende voorzitter, Albert d'Otreppe de Bouvette. Er is een interessante collectie Egyptische stukken, die getuigt van de toenmalige belangstelling voor de oudheid en voor Egypte in het bijzonder.

Stèle van Ankhhou, Middenrijk (1991-1785 v.Chr.), kalksteen, 35 x 22,5 x 5 cm.

Karton (met mummie) van 'Isistamen', Derde Tussenperiode (1069-664 v.Chr.); einde van de 22e dynastie of begin van de 25e dynastie, doek en gips, L. 170 cm, b. 44 cm. Schenking van baron Albert d'Otreppe de Bouvette in 1865.

In de tweede helft van de 19e eeuw bloeide de handel in antiquiteiten, vooral in Tongeren, waardoor het jonge Instituut zijn collecties aanzienlijk kon uitbreiden. Tussen

november 1864 en januari 1867 werden enkele honderden antiquiteiten, voornamelijk Romeinse en afkomstig uit Tongeren (necropolis ten zuidwesten van Paspoel) of omgeving (Koninksem, Lauw), door het Instituut aangekocht voor zijn museum dat enkele jaren eerder, in 1857, was geopend in het voormalige Prinsbisschoppelijk Paleis – een deel van het lapidarium bevindt zich daar nog steeds.

Aanvankelijk was het belangrijkste doel van de vereniging het opzetten van een museum van provinciale omvang waarvan de collecties het specifieke karakter van het "Luikse ras" zouden toelichten – het bewustzijn van het prinsdom bleef levendig. Maar al snel kwam de hele historische achtergrond van het Land van Luik centraal te staan in de werkzaamheden van de geleerde vereniging. Het Instituut probeerde zijn collecties aan te bieden aan de provincie Luik, die echter weigerde. De stad Luik deed hetzelfde. Aangezien het IAL een feitelijke vereniging is, behoren de duizenden stukken uit zijn collecties vandaag de dag nog steeds gezamenlijk toe aan de vijftig effectieve leden van de vereniging.

De collecties bleven groeien, maar pas in 1909 ging de wens van de stichters in vervulling, toen de stad Luik het voormalige Maison Curtius omvormde tot een museum. Op grond van een overeenkomst die nog steeds van kracht is, hebben de stad en het IAL hun respectieve collecties daar ondergebracht, maar de wetenschappelijke leiding werd aanvankelijk toevertrouwd aan het Instituut. Opmerkelijk is dat bijna zeshonderd van deze stukken nog steeds te zien zijn in de permanente tentoonstelling van het Grand Curtius. Verschillende stukken zijn onlangs zelfs uitgeroepen tot schat van de Federatie Wallonië-Brussel: de Maagd van Dom Rupert, de Prometheus van Guillaume Évrard en de mithraïsche bronzen beelden van Angleur.

Het IAL blijft regelmatig nieuwe stukken aan het museum schenken, hetzij dankzij gulle donateurs, hetzij door selectieve en weloverwogen aankopen om de collecties op passende wijze aan te vullen. De afgelopen twintig jaar heeft het Instituut trouwens verschillende schenkingen van decoratieve kunstvoorwerpen ontvangen, waaronder die van wijlen Simone David-Constant, die van juffrouw Flore Régnier en die van professor

Roger Lemaire, die vooral rijk is aan meer dan vierhonderd tinnen voorwerpen, voornamelijk met stempels van Belgische en Franse steden. Wat de aankopen betreft, waren de kansen op de kunstmarkt de afgelopen jaren gunstig, met vaak ondergewaardeerde koersen voor de antiek, waardoor het Instituut interessante stukken (edelmetaalwerk, manuscripten, schilderijen, beeldhouwwerken, enz.) in zijn bezit kon krijgen.

Het Instituut heeft in de loop van zijn geschiedenis talrijke acties ondernomen. Naast het aankoopbeleid en het beheer van het Museum van Ansembourg, waar de stad in 1923 om had gevraagd, heeft het een pioniersrol gespeeld op het gebied van de archeologie, waardoor het zelfs aan de basis ligt van de beroemde Luikse school voor prehistorie. De fundamentele missie die de oprichters zich hadden gesteld, was het redden van materiële getuigenissen van het lokale verleden. Oorspronkelijk waren opgravingen het belangrijkste doel van het Archeologisch Instituut van Luik, zoals blijkt uit de naam, die sinds de oprichting ongewijzigd is gebleven.

De oorspronkelijke taken van het Instituut zijn nog steeds actueel: ontwikkeling en beheer van de collecties, jaarlijkse publicatie van een referentietijdschrift en culturele activiteiten zoals bezoeken aan sites, monumenten of tentoonstellingen die verband houden met het rijke verleden van Luik.

www.ialg.be - <https://www.facebook.com/institutarcheologiqueliegeois>

Adrien de Witte, *Portret van Eugénie Zeyen*, Pastel op doek, 75 x 59 cm, gesigneerd en gedateerd rechtsonder, A. de Witte, 1892

De uitbreiding van de collecties van het IAL

Overeenkomstig de overeenkomst van 1909 zorgt het Archeologisch Instituut van Luik niet alleen voor het wetenschappelijk beheer van de stukken die het in eigendom heeft, maar ook van de voorwerpen die eigendom zijn van de stad Luik. Zo zijn de collecties van de Musea van Luik sinds 1950 aanzienlijk gegroeid dankzij een aantal prominente personen en instellingen. Hoewel de uitbreiding van deze collecties, door legaten, aankopen of schenkingen, voornamelijk te danken is aan de stad Luik, heeft het Instituut, via de vzw "Les Amis des Musées de l'Institut archéologique liégeois" (AMIAL), ook een belangrijke rol gespeeld in dit project.

In 2004 bijvoorbeeld heeft barones Simone David-Constant, weduwe van baron Jean Constant, voormalig procureur-generaal bij het Hof van Beroep van Luik, een groot aantal stukken aan AMIAL nagelaten, evenals een geldbedrag waarmee de collecties van het Instituut in de musea konden worden uitgebreid.

Meer recentelijk werden belangrijke schenkingen gedaan door Roger Lemaire, erelid van het Instituut: 83 stukken tin uit Luik en Wallonië (2018), met een aanvullende schenking van 179 stukken het jaar daarop. In 2020 schonk Roger Lemaire, naast 39 stukken tin, ook archeologisch materiaal uit de vicus van Vervoz – waarmee hij de artefacten die al in de museumcollecties aanwezig waren aanvulde –, een reeks gravures die Luik en het Prinsdom voorstellen, en een reeks werken over geneeskunde en wetenschappen. De schenking zal in 2022 en 2024 nog verder worden uitgebreid, tot een totaal van 379 tinnen voorwerpen tot nu toe. Het is de grootste collectie die in het eerste kwart van de 21e eeuw door een mecenas aan het IAL is geschonken.

De uitbreiding van de collecties van het IAL dankzij archeologische opgravingen

Bij de oprichting in april 1850 had het Instituut zich als een van zijn belangrijkste doelstellingen gesteld om de archeologische rijkdommen van de provincie Luik te onderzoeken die nog in de grond begraven lagen.

De eerste opgravingscampagne, die in 1851 werd uitgevoerd in Juslenville (Theux), op de plaats genaamd "Sur les Minières", leidde tot de ontdekking van graven die behoorden tot een Romeinse crematiebegraafplaats die in gebruik was van de tweede helft van de 1e eeuw tot het begin van de 3e eeuw na Christus. Dit werd bevestigd door opgravingen op dezelfde locatie in 1868 en 1869.

In het begin van de jaren 1870 onderzocht graaf Georges de Looz voor het Instituut de grafheuvels van Villers-le-Peuplier, Braives (1873) en Blehen (1874). In 1872 en 1874 concentreerde het onderzoek van het Instituut zich rond de Place Git-le-Coq in Jupille, aan de oostelijke rand van de stad Luik. Er werd een gebouw met mozaïekvloeren opgegraven, evenals archeologisch materiaal, waaronder enkele rituele keramische voorwerpen (vaas met bustes, wierookbrander ...). In 1891 was het de beurt aan de grafheuvel van Hodeige om door Georges de Looz te worden onderzocht.

De opgravingen die in augustus 1905 in Vervoz (Clavier) werden uitgevoerd, leidden tot de ontdekking van een uitzonderlijke grafgroep uit de Flavische periode (69-96 n.Chr.), bestaande uit zes graven rondom een grafmonument in Norroysteen. De opgravingen in 1907 in Bois-et-Borsu brachten een rijk graf aan het licht dat dateert uit het laatste derde deel van de 2e eeuw na Christus.

Fragment van een mozaïek met geometrische versiering, 2e-3e eeuw na Christus, zwart marmer, rode terracotta en witte kalksteen, 103,5 x 130,5 x 12 cm (met lijst). Gerestaureerd in 2014 dankzij de tussenkomst van het David-Constant Fonds, beheerd door de Koning Boudewijnstichting.

In september 1907 kwam het Instituut op verzoek van de stad Luik in actie op de Place Saint-Lambert in Luik, nadat bij het leggen van een gasleiding bij toeval archeologische overblijfselen uit verschillende tijdperken (van de moderne tijd tot de prehistorie) waren ontdekt.

De laatste archeologische opgravingen van het Instituut vonden plaats in Jupille, in 1916 en 1922. Ze brachten aan het licht, op de plaats genaamd Les Trixhes, een belangrijke crematiebegraafplaats die in gebruik was van de 1e tot de 3e eeuw na Christus.

175 jaar Institut archéologique liégeois: een gedeelde geschiedenis met het Musée de la Vie wallonne

Sinds de oprichting van het Musée de la Vie wallonne (MVW) in 1913 heeft het IAL een actieve rol gespeeld. Verschillende van zijn leden – Jean Servais, Joseph Brassinne, Florent Pholien – waren betrokken bij de oprichting van het museum, dat bedoeld was om alledaagse voorwerpen uit Wallonië te huisvesten: bescheiden, gebruikelijke voorwerpen, vaak te eenvoudig voor traditionele kunst- of archeologiemusea.

In die tijd was het MVW gevestigd in een deel van de zolder van het Maison Curtius, waar vier jaar eerder het Archeologisch Museum was opgericht door het IAL en de stad Luik. Deze nabijheid zou 57 jaar duren en leiden tot een nauwe samenwerking: uitwisseling van voorwerpen, gezamenlijke organisatie van opleidingen, gedeelde projecten... Een verstandhouding die verder ging dan het simpelweg delen van ruimte.

Tussen 1914 en 1966 heeft het IAL maar liefst 87 voorwerpen of archiefstukken in bewaring gegeven bij het MVW. Dit beleid van bewaring, dat in die tijd flexibel en informeel was, beantwoordde aan een pragmatische logica: bepaalde minder "prestigieuze" stukken uit de collecties van het Instituut ter beschikking stellen op een plaats die beter paste bij hun etnografische aard. De gedeponeerde voorwerpen zijn zeer divers: gereedschap, volksreligieuze beelden, serviesgoed, kostuumonderdelen, handelsuithangborden...

Beide instellingen deelden veel meer dan alleen collecties. Ze deelden een visie: het

behouden, doorgeven en valoriseren van de geschiedenis en het erfgoed van Luik in al zijn vormen, van kostbare kunstwerken tot eenvoudige alledaagse voorwerpen. De Tweede Wereldoorlog, opeenvolgende verhuizingen en statuutwijzigingen hebben deze aanvankelijke samenwerking geleidelijk aan ondermijnd, en de overdracht van voorwerpen stopte na de definitieve vestiging van het MVW in het voormalige klooster van de Minderbroeders in 1970. De tentoonstelling *Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik* is dan ook een mooie gelegenheid om de wetenschappelijke samenwerking nieuw leven in te blazen.

Acht stukken die door het IAL in het Musée de la Vie wallonne in bewaring zijn gegeven, zullen in de tentoonstelling te zien zijn.

Anoniem, uithangbord van de brouwerij van Ossogne, 19e eeuw, samengevoegd hout, halfreliëf, beschilderd en verguld, 130 × 76 × 13 cm. Schenking van de familie Huskin in 1920, in bewaring gegeven aan het Musée de la Vie wallonne in 1925.

175 JAAR ARCHEOLOGISCH INSTITUUT VAN LUIK GEVIERD IN HET GRAND CURTIUS

De tentoonstelling *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*, een ode aan de diversiteit van de collecties van het IAL

Al vroeg in zijn geschiedenis en dankzij gulle donateurs kon het IAL talrijke voorwerpen verzamelen die voornamelijk betrekking hebben op het verleden van de regio Luik. De catalogus van het Museum van het Archeologisch Instituut van Luik, gepubliceerd in 1864, amper veertien jaar na de oprichting van de vereniging, telde maar liefst 441 nummers. Enkele belangrijke werken waren al opgenomen, zoals het mausoleum van prins-bisschop Velbruck, dat nu in het klooster van de kathedraal is ondergebracht, of het bas-reliëf van de Maagd van Dom Rupert, een van de meesterwerken uit de collecties van het Grand Curtius.

Vandaag worden bijna zeshonderd stukken uit de collectie van het Institut archéologique liégeois (IAL) tentoongesteld in de permanente tentoonstelling van het Grand Curtius, terwijl duizenden andere stukken in het depot worden bewaard. Een selectie van ongeveer 250 stukken uit deze reserves wordt, soms voor het eerst, tentoongesteld in de tentoonstelling *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*, die het Grand Curtius in het najaar van 2025 organiseert ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van het IAL.

Deze tentoonstelling, die tot stand kwam in nauwe samenwerking tussen het IAL en de conservatoren van het Grand Curtius, heeft als voornaamste doel de diversiteit te tonen van de collecties die in de loop der tijd zijn opgebouwd dankzij vrienden van het Luikse verleden die ernaar streefden de getuigenissen van dat verleden te bewaren.

Aan de hand van een representatieve selectie van archeologische, artistieke en historische voorwerpen illustreert ze de rijkdom, diversiteit en wetenschappelijke betekenis van het erfgoed dat sinds de oprichting van het Instituut is opgebouwd. De recente aanwinsten, vaak met nooit eerder vertoonde stukken, tonen aan hoe actief het IAL blijft in het verrijken van de musea van Luik.

De voorbereiding van de tentoonstelling bood ook de gelegenheid om de vele tentoongestelde voorwerpen opnieuw te beoordelen en de tentoonstellingscatalogus bevat meer dan één aangename verrassing op het vlak van wetenschappelijke bijdragen aan de kennis van de collecties.

In deze jubileumtentoonstelling zijn met name enkele belangrijke stukken te zien uit de egyptologische collecties die het IAL in 1865 van zijn eerste voorzitter, baron d'Otreppe de Bouvette, heeft ontvangen. Het is de belangrijkste collectie in zijn soort in Wallonië.

Het oudste stuk dat in de tentoonstelling te zien is, is een **acheuleen biface**, een soort multifunctioneel gereedschap dat werd gebruikt om hout en vlees te snijden of zelfs om huiden te schrapen. Dit voorwerp dateert van bijna 300.000 jaar geleden en is afkomstig uit de wijk Sainte-Walburge. Het werd aan het IAL geschonken door de ontdekker, **Marcel De Puydt** (1855-1940), een steunpilaar van het Instituut en een van de belangrijkste oprichters van de beroemde Luikse school voor prehistorie.

biface, Midden-Paleolithicum, 250.000-200.000 v.Chr., Vuursteen, 11,5 x 7,5 x 2 cm, geschonken door M. Marcel De Puydt in 1925.

Vanwege de prominente rol die het IAL in de 19e eeuw speelde bij archeologische opgravingen in de provincie Luik, zijn de collecties op dit gebied buitengewoon rijk en helpen ze ons inzicht te krijgen in de cultuur van onze verre voorouders. De tentoonstelling omvat niet alleen prehistorische artefacten, maar ook Gallo-Romeinse en Merovingische stukken die het dagelijks leven in onze regio's tijdens de oudheid en de vroege middeleeuwen illustreren. Deze voorwerpen herinneren aan het belang van verschillende archeologische sites die in de 19e eeuw werden opgegraven, zoals de Place Gît-le Coq in Jupille of de Merovingische necropolen van Mont-Saint-Sauveur in Fallais en Pré des Princes in Seraing.

Grote namen uit de beeldhouwkunst van het prinsdom worden voorgesteld, met op de eerste plaats de beroemde **barokke beeldhouwer Jean Del Cour**, maar ook Luikse meubels uit de 18e eeuw, die tot de bloeiende rococostijl behoren.

Jean Del Cour (Hamoir, 1631-Luik, 1707), *Sint-Rochus*, 1675, Terracotta, H. 57 cm

Op **het gebied van de schilderkunst** wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis van de Luikse schilderkunst van het einde van de 16e tot het einde van de 18e eeuw, met namen als Jean Ramey (leerling van Lambert Lombard), Gérard Douffet (stichter van de Luikse school van de 17e eeuw), François Walschartz (groot caravagistisch schilder dat vandaag bijna volledig in de vergetelheid is geraakt), maar ook Walthère Damery, Jean-Guillaume Carlier, Louis Counet, Léonard Defrance en Pierre-Michel de Lovinfosse. Er zijn ook topografische gravures van Luikse monumenten te vinden, evenals een tekening van Remacle Le Loup uit Spa, een voorbereiding voor een van de gravures van de beroemde «Délites du païs de Liège» (Heerlijkheden van het land van Luik).

Anoniem, Japan, *Scheerbord*, eerste helft van de 18e eeuw, Hardporselein met Imari-decor (blauw onderglazuur en rode en gouden email), Ø 27,2 cm, schenking van juffrouw Léonie Jamar in 1941.

Naar Cornelis Pronk (Amsterdam, 1691-Amsterdam, 1759), *Plat bord*, ca. 1736-1738, Hardporselein met blauw onderglazuurdecor en rood ijzer- en goudglazuur, Ø 23,2 cm.

Glaswerk en **keramiek** vormen twee belangrijke onderdelen van de tentoonstelling, zowel wat betreft het aantal als de kwaliteit van de geselecteerde stukken.

Ook **steengoed**, **faience** en **porselein** komen aan bod; er worden enkele zeldzame stukken uit Luik uit de 18e eeuw tentoongesteld, afkomstig uit de fabriek van Saint-Léonard, maar ook stukken uit de fabrieken van Meissen, Straatsburg, Septfontaines, Raeren, Doornik, Andenne, Brussel, Lunéville, Delft... en ten slotte stukken die door Luikenaars in China en Japan zijn besteld.

Enkele zeer mooie glaswerken bevestigen dat het Grand Curtius een van de belangrijkste Europese collecties antiek glaswerk bezit. Ter herinnering: het Curtiusmuseum stond aan de basis van de oprichting van de Internationale Vereniging voor de Geschiedenis van het Glas. De tentoongestelde stukken variëren van 17e- en 18e-eeuws glas uit de Maasstreek, waaronder prachtige voorbeelden in Venetiaanse stijl, tot art nouveau-stukken van Gallé, Lalique of Val Saint-Lambert.

De afgelopen jaren zijn talrijke stukken burgerlijk **edelsmeedwerk** uit Luik aangekocht om de leemtes in de collectie op te vullen, met name stukken van lokale edelsmeden die nog niet vertegenwoordigd waren. De meeste worden voor het eerst tentoongesteld. Enkele stukken van tin, met name uit Luik en Hoei, herinneren aan de belangrijke schenking van meer dan vierhonderd stukken van tin die professor Roger Lemaire onlangs aan het IAL heeft gedaan.

Deze collectie wordt aangevuld met enkele handgeschreven documenten, zoals een boek met medische recepten uit de 17e eeuw, een geïllustreerde genealogie van de familie Curtius, de correspondentie van een Luikse drukker uit het einde van de 18e eeuw en zelfs opgravingsverslagen van de pioniers van de archeologie in de regio Luik.

Ten slotte toont een **etnografische afdeling** enkele geselecteerde voorwerpen uit de honderd die het IAL al lang geleden in bewaring heeft gegeven aan het Musée de la Vie wallonne, de meest geschikte instelling om dit soort stukken te bewaren. Zo zijn er in de tentoonstelling zowel een kraan uit de 17e eeuw als een hondenhalsband uit de 18e eeuw of een broodvorm en een brouwerijbord uit de 19e eeuw te zien.

Deze tentoonstelling wordt georganiseerd door het Grand Curtius in nauwe samenwerking met het Institut archéologique liégeois.

Curator van de tentoonstelling: Jean-Luc Schütz, conservator van de afdeling Archeologie van het Grand Curtius en adjunct-conservator van het Archeologisch Instituut van Luik

Aryballische lekythos, 400-375 v.Chr., terracotta, H. 17,5 cm, Ø buik 10,8 cm, Ø voet 9,2 cm

Eros, met uitgespreide vleugels, zit op een muurtje voor een gestileerde boom. Hij omklemt met beide handen zijn linkerknie, die omhoog is getrokken. Een decoratief motief bestaande uit een palmet en voluten loopt onder de bevestiging van het handvat van deze kleine olie- of zalfkan uit Zuid-Italië. Lucanische stijl met rode figuren.

De meesterlijke sleutel van Couvin

Een uitzonderlijk prinselijk stuk voor de collecties van het Grand Curtius en een hoogtepunt van de tentoonstelling

Op 29 augustus 2025 heeft het Archeologisch Instituut van Luik van een particuliere verzamelaar een document verworven dat van groot belang is voor de geschiedenis van het Prinsdom Luik: de magistrale sleutel van de stad Couvin (1752).

De magistrale sleutels zijn het symbool van een gerechtelijke bevoegdheid die oorspronkelijk door de keizer van het Heilige Roomse Rijk werd toegekend aan de burgemeesters van Luik en enkele andere belangrijke steden van het voormalige aartsbisschoppelijk vorstendom, namelijk de steden die het recht hadden om in de Staten vertegenwoordigd te zijn. Deze sleutels gaven de gerechtsdeurwaarders die de burgemeesters vertegenwoordigden de bevoegdheid om huiszoekingen te verrichten; dit was het equivalent van de huidige huiszoekingsbevelen. Van de tweeëntwintig goede steden van het vorstendom (voornamelijk Vlaamse steden) hadden slechts zeven dit voorrecht: Ciney, Dinant, Fosses, Huy, Thuin, Visé en ten slotte Couvin. Opvallend is dat alle betrokken goede steden Waals waren en vroeger een muntatelier hadden gehad. Tot nu toe waren de enige andere voorbeelden van dit soort sleutels die van Huy uit 1699 (bewaard in het plaatselijke gemeentemuseum) en die van Luik uit 1726 en 1791 (bewaard in het Grand Curtius). Dit geeft aan hoe belangrijk de herontdekking van de sleutel van Couvin is, die tot nu toe alleen in de archieven werd vermeld. Deze herontdekking is des te verheugender omdat de vrij uitzonderlijke omstandigheden waarin hij tot stand kwam, welbekend zijn.

In 1751 vond er een rechtszaak plaats tussen het bestuur van de prins-bisschop en de stad Couvin, die beweerde al sinds lange tijd het privilege van

de magistrale sleutel te bezitten, maar daar geen bewijs voor kon leveren. Couvin wendde zich daarom tot de toenmalige prins-bisschop, Jean-Théodore de Bavière. Tegen het advies van de drie staten in verleende de prins dit privilege aan de burgemeesters van Couvin door middel van een mandement dat op 21 augustus 1752 werd gepubliceerd. Deze gunst werd geconcretiseerd in de vervaardiging, in Luik, van de sleutel die onlangs door het Archeologisch Instituut van Luik werd aangekocht en binnenkort aan de collecties van het Grand Curtius zal worden toegevoegd. Het is een historisch belangrijk stuk dat het verleden van het prinsdom illustreert.

Deze zilveren sleutel draagt de stempels van Luik die de datum 1752 bevestigen, met de adelaar van het Keizerrijk boven de datum 1744 (het begin van het prinsdom), het wapen van Jean-Théodore en de jaarletters H, die verwijzen naar de voorwerpen die tussen 10 maart 1752 en 31 december 1753 ter controle werden aangeboden. De maker met de initialen GB is hoogstwaarschijnlijk Gilles Berryer de Oude, geboren rond 1692 en overleden in 1768. Deze Berryer is een van de beste edelsmeden die in het midden van de 18e eeuw in Luik werkzaam waren. De paneton van de sleutel is aan de ene kant versierd met het wapen van de prins en aan de andere kant met de gekroonde tweekoppige keizerlijke adelaar die in zijn klauwen het zwaard en de scepter vasthoudt. Het geheel is met opmerkelijke finesse gegraveerd. De sleutel draagt ook een gegraveerde inscriptie: Clef Magistralle de Couvin - le 21 aoust 1752. Deze verwijst symbolisch naar de datum van het bevel van de prins-bisschop. Deze aankoop, voor een bedrag van 15.000 euro, getuigt van de dynamiek van het IAL, de oudste archeologische vereniging van de provincie Luik.

Zoals blijkt uit de belangrijke aankoop die zij ter gelegenheid van haar 175-jarig bestaan heeft gedaan, blijft de IAL actiever dan ooit ten dienste van de openbare collecties van Luik.

Het stuk wordt voor het eerst aan het publiek getoond in het kader van de tentoonstelling. Het is een van de hoogtepunten van de tentoonstelling.

DE IAL, EEN BELANGRIJKE SPELER IN DE AANVRACHTEN VAN HET GRAND CURTIUS

VAN DE COLLECTIE TOT DE TENTOONSTELLING

De schenkingen van Albert d'Otreppe de Bouvette aan het IAL in 1865 en 1874

Op 7 december 1865 verklaarde baron Albert d'Otreppe de Bouvette (1787-1875), ere-adviseur bij het Hof van Beroep van Luik en eerste voorzitter van het IAL (1850-1865), dat hij alle kunst- en archeologische voorwerpen die hij bezat en die tot dan toe in het museum in bewaring waren gegeven, aan hen zou schenken.

De niet-uitputtende lijst van geschonken voorwerpen, opgesteld door dokter Joseph Alexandre (1825-1910), conservator van het Archeologisch Museum van Luik, omvat meer dan 350 stukken. Ze omvat meubilair (stoelen, fauteuils, kasten, tafels, rekken, juwelendozen), schilderijen, beeldhouwwerken, keramiek, koperen voorwerpen en diverse archeologische voorwerpen (Egyptische antiquiteiten, Italiaans-Griekse keramiek, keramiek en glas uit de Romeinse tijd, een kom uit de Merovingische tijd en enkele middeleeuwse keramische voorwerpen).

De ongeveer vijftig Egyptische antiquiteiten die deel uitmaken van deze schenking bestaan uit twee mummies in hun sarcofagen, kalkstenen stèles, albasten canopic vazen, terracotta, houten en bronzen beeldjes, een houten valk en een krokodillenmummie. Alle belangrijke egyptologische stukken uit de collectie van Otreppe de Bouvette zijn waarschijnlijk door hem aangekocht tijdens de veiling van de collectie van Antoine Schayes (1808-1859), die van 6 tot 8 december 1859 in Brussel plaatsvond. Deze laatste, die van 1842 tot aan zijn dood conservator was van het Koninklijk Museum voor Artillerie, Wapens en Oudheden in Brussel, had deze voorwerpen verworven tijdens de derde veiling van de collectie Giovanni d'Anastasi in Parijs in 1857.

In 1874 deed baron Albert d'Otreppe de Bouvette een tweede belangrijke schenking om de collecties van het Instituut uit te breiden. Het ging om meubels, koperen en tinnen voorwerpen, schilderijen en bustes, sculpturen, gekleurde glas-

in-loodramen, gestempelde koperen voorwerpen, wapens en harnassen, moderne voorwerpen en archeologische voorwerpen uit de Gallo-Romeinse, Italiaans-Griekse en Egyptische cultuur.

Vijftien voorwerpen die zijn geselecteerd voor de tentoonstelling *Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik* zijn afkomstig uit deze twee schenkingen.

Glas

De afdeling Glas van het Grand Curtius omvat meer dan 10.000 stukken die 3.000 jaar glasgeschiedenis weergeven. Hoewel de stad Luik hierin de hoofdrol speelt, levert het Archeologisch Instituut van Luik een belangrijke bijdrage. De aankoop van de Baar-collectie, meer dan 1800 antieke glazen, is een bijzonder voorbeeld: na het overlijden van Armand Baar (1875-1942) sloten zijn vrouw en drie kinderen op om de collectie in Luik te houden, met als doel de stad Luik in staat te stellen om in 1952 deze uitzonderlijke collectie te verwerven, die de basis zou vormen voor het in 1959 opgerichte Glasmuseum.

Anoniem, Venetië of Venetiaanse stijl, ceremonieel glas, 17e eeuw, geblazen en warm bewerkt glas, H. 18,3 cm.

In 175 jaar tijd heeft het IAL deze uitgebreide en rijke collectie uitgebreid met ongeveer 900 oude en moderne stukken. Talrijke exemplaren illustreren de lokale productie van de ovens die tijdens het Ancien Régime actief waren (Bonhomme, Nizet) of die door fabrieken in de 19e en 20e eeuw werden geproduceerd (Chênée en vooral Val Saint-Lambert).

Glas neemt een belangrijke plaats in binnen de geschiedenis van de decoratieve kunsten en industrieën van Luik. Verschillende exemplaren werden al tentoongesteld tijdens de tentoonstelling *L'art ancien au Pays de Liège* in 1881. Ook tijdens andere jubileum- of opmerkelijke evenementen zal glaswerk altijd een prominente plaats innemen.

Anoniem, Druppelaar in de vorm van een zoömorf (muis), 18e eeuw, Geblazen en warm bewerkt glas, H. 7 cm

Als we één mecenas van het IAL zouden moeten noemen die aansluit bij de historische en erfgoedgerichte geest van de tentoonstelling van 1881, dan is dat Antonin Terme, een in Luik gevestigde Lyonnais, wiens nieuwsgierige geest gepassioneerd is door de Luikse en regionale decoratieve kunsten. Als lid (vanaf 1877) en vervolgens voorzitter van de IAL (1885) schenkt hij de vereniging in 1885 een reeks werken uit zijn persoonlijke collectie. Daaronder bevinden zich talrijke keramische voorwerpen en verschillende glaswerken die worden toegeschreven aan lokale ateliers: de vermelding «al deze voorwerpen zijn vervaardigd in Luik of Andenne» sluit de lijst van de schenker af.

De voortdurend aangevulde collectie nodigt de liefhebber uit om creaties uit alle windstreken en uit alle tijdperken te ontdekken. Dankzij zijn verfijnde en ongelooflijk fijne glaswerk, dat altijd al bewondering heeft gewekt, heeft Venetië sinds de renaissance een vooraanstaande plaats ingenomen in de glaskunst. De productie, gebaseerd op de

Val-Saint-Lambert, Seraing, Bonbonnière, 1930-1950, Geblazen en geslepen kristal, H. 6,6 cm, Ø 12,5 cm, legaat van M. Isidore Michel in 1973.

«Venetiaanse stijl», vormt een favoriete collectie van het Grand Curtius. In 1981 ontving het Instituut een legaat van mevrouw Simone Anspach, dat onder meer een vijftigtal Venetiaanse en Spaanse glazen uit de 16e en 17e eeuw omvatte. Een aantal daarvan is te zien in de tentoonstelling.

Net als in de andere afdelingen wordt de collectie van het Instituut gekenmerkt door de verscheidenheid aan artefacten. De mecenaatsvereniging heeft gebruiksvoorwerpen (drinkglazen, flessen mineraalwater, toiletartikelen ...), ongewone voorwerpen (bloedzuigerhouder, zoömorfische flesjes), ceremoniële glaswerk (slangenglas, gegraveerde hanap ...) of artistieke creaties (vazen van Gallé, Lalique, vintage coupes van Val Saint-Lambert ...). De tentoonstelling toont er een veertigtal.

Een van de wensen is dat de stad Luik en het Archeologisch Instituut van Luik hun gezamenlijke inspanningen voortzetten om de collecties van het Grand Curtius te verrijken, te onderzoeken, te ontwikkelen en aantrekkelijker te maken.

Keramiek

De stukken die zijn geselecteerd voor de tentoonstelling ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van het IAL zijn voornamelijk schenkingen uit de tweede helft van de 19e eeuw en de eerste helft van de 20e eeuw.

De objecten, voornamelijk van aardewerk, zijn voor het grootste deel afkomstig uit de aardewerkfabriek van Luik.

Hoewel het grootste deel van de tentoongestelde voorwerpen afkomstig is uit de faïencefabriek van

Coronmeuse, worden ook de productiecentra van Huy en Andenne niet vergeten, evenals die van Septfontaines (Luxemburg) en Attert.

Aardewerk was ook erg in trek bij Luikse families en het IAL heeft er een aantal in zijn collecties. Ze zijn voornamelijk afkomstig uit Raeren, in het oosten van de provincie Luik, dat in 1919 bij België kwam, en uit het Rijnland.

Porseleinen stukken zijn daarentegen relatief schaars in de collecties van het IAL. Dit kan worden verklaard door de statuten van de instelling, die vooral het verzamelen van producten uit het Land van Luik aanbeveelden, aangezien er op dit grondgebied geen porseleinfabriek was. De huidige tentoonstelling heeft echter twee identificaties mogelijk gemaakt: een schilder die een zeldzaam religieus onderwerp op een theefles van hard porselein uit Meissen heeft geschilderd en de eigenaar van het wapen dat op een theekopje van hard porselein uit China staat afgebeeld.

Anoniem, Jingdezhen, China, Theekopje en schotel met het wapen en monogram van Laurent Levoz, commissaris van de stad Luik (1739-1773), hard porselein, veelkleurig, kopje: H. 4,5 cm, Ø 8,5 cm; schotel: Ø 13,5 cm. Schenking van de heer Henri Delattre in 1948.

Metaalkunst

De selectie voor de tentoonstelling ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van het Instituut bestond voornamelijk uit recente aanwinsten en illustreert de twee manieren waarop de collecties worden verrijkt.

De schenking van bijna 400 tinnen voorwerpen door professor Roger Lemaire vormde een welkome aanvulling op een oude collectie die dateert uit de begintijd van het IAL. Dankzij deze aanwinst beschikt het Grand Curtius vandaag over de meest complete en vooral meest gediversifieerde collectie in de Federatie Wallonië-Brussel. De stukken van Maaslandse oorsprong, die een kwart van deze schenking uitmaken, vormen ook een uitstekende springplank voor de hervatting van de wetenschappelijke studies die in 1985 werden gestart door Maurice Lorenzi, voormalig voorzitter van het IAL.

Bij de aankopen van de afgelopen jaren is bijzondere aandacht besteed aan het Luikse edelsmeedwerk uit de 18e en 19e eeuw, met het oog op de herindeling van de decoratieve kunstcollecties in zowel het Grand Curtius als het ambitieuze renovatieproject van het Musée d'Ansembourg. De keuze van deze stukken werd bepaald door de kwaliteit van hun herkomst, hun unieke karakter of het ontbreken van soortgelijke stukken in de collecties van het Grand Curtius.

Noël Dechamps (Luik, 1741-Luik, 1804), Grote tinnen soepschaal, Stempel op de achterkant van de bodem: gekroonde roos met initialen ND in de kroon, eigendomsmerk gegraveerd met een stylet J. Haroys, tin, H. 28,5 cm.

Jean-Baptiste Godenne, Paar zilveren fakkels die toebehoorden aan Lambert van den Steen de Jehay 1759, stempels: Meester IG alleen van Jean-Baptiste Godenne, zilver, H. 21,3 cm.

De gravure

Naast de aanzienlijke hoeveelheid antiek tinnen werk en zeldzame of referentiewerken, heeft Roger Lemaire aan het IAL een partij van 25 oude prenten geschonken, daterend uit de 16e tot 18e eeuw. Daaronder bevinden zich de beroemde eerste afbeelding van Luik door Guichardin en twee exemplaren van de Cité ardente door de al even beroemde Mathieu Merian uit de bundel *Topographia Westphaliae*.

Er zijn ook enkele exemplaren van de *Collection des prospects*, de in de Verlichting zeer gewaardeerde optische afbeeldingen die door een lantaarn moesten worden bekeken, waardoor de illusie van een driedimensionaal beeld ontstond. Deze afbeeldingen bestreken heel Europa en gaven een overzicht van de emblematische civiele en religieuze monumenten van de betreffende steden. Voor Luik worden hier de residentie van de prins-bisschop, het stadhuis en de fonteinen op de markt, de Sint-Lambertuskathedraal en de Sint-Jacobusabdij getoond. Deze prenten ter ere van beroemde steden werden gedrukt in Augsburg, een belangrijk centrum voor de gravurekunst in de 18e eeuw, dat uitblonk in de productie van deze optische afbeeldingen. De schenking omvat ook verschillende gegraveerde kaarten, zeer gewild bij liefhebbers, die de omvang van de stad Luik, haar bisdom en haar staat, zoals men toen zei, doorheen de moderne tijd weergeven.

Ontdek de collectie van het Belgisch Archeologisch Instituut in het permanente parcours van het Grand Curtius

Ter gelegenheid van de 175e verjaardag van het Archeologisch Instituut van Luik en om meer stukken uit zijn rijke collectie te ontdekken, zijn stickers met het logo van het IAL en de periode 1850-2025 aangebracht op de achtergrond van de vitrines of op de labels van de ongeveer 600 stukken die eigendom zijn van het Instituut en tentoongesteld worden in de permanente tentoonstelling van het museum.

Jean Riga le Jeune, Allegorie van de benoeming van de burgemeesters van Luik Michel de Lohier en Louis Lambert de Liverlo, doek, 118 x 147 cm, 1717-1718.

Dit paneel is te zien in de zaal gewijd aan de «Machtsspelers» van het Grand Curtius.

Mithriaanse bronzen beelden, eind 2e eeuw of begin 3e eeuw, ontdekt in Angleur (Luik) in 1882. Werk geklasseerd als schat van de Federatie Wallonië-Brussel

De vier zoömorfische applicaties komen overeen met de sterrenbeelden Ram, Leeuw, Schorpioen en Vissen. Een vijfde teken, dat van de Weegschaal, wordt voorgesteld door het beeldje van een naakte jongeman met gespreide armen, die oorspronkelijk het weeginstrument moet hebben vastgehouden. De drie mannelijke profielhoofden, waarvan er twee hun met veren versierde vleugels hebben behouden, zijn die van de Winden. De twee vrouwelijke beeldjes in beweging zouden de personificaties van de Seizoenen zijn.

Dergelijke motieven – met uitzondering van de Gorgon Medusa, die zelden in een mithraïsche context wordt afgebeeld – komen terug in de beeldhouwde decoratie van de Rijnlandse mithraïsche bas-reliëfs in steen, waar ze een centrale compositie met Mithra tauroctone omlijsten.

Dit geheel is te bewonderen in de archeologische collectie van het Grand Curtius.

LE GRAND CURTIUS

De musea van de stad Luik Le Grand Curtius

De musea van de stad Luik omvatten het Grand Curtius, La Boverie, het Musée du Luminaire (Mulum), het Musée Grétry, het Musée d'Ansembourg, dat momenteel wordt gerenoveerd, en de Fonds patrimoniaux.

Het Grand Curtius is een kunst- en geschiedenismuseum met een oppervlakte van meer dan 5.000 m² en collecties die zijn onderverdeeld in vijf afdelingen: archeologie, religieuze kunst en Maaslandse kunst, wapens, glas en decoratieve kunst. De afdeling Glas is momenteel in opslag.

De collecties omvatten meer dan 5.000 tentoongestelde voorwerpen, afkomstig uit een totale collectie van meer dan 200.000 stukken.

Door de rijkdom van zijn collecties en het strikte beheer van zijn erfgoed profileert het Grand Curtius zich als een referentie-instelling op het gebied van musea en erfgoed in België.

Bezoekers kunnen binnen de muren van het museum meer dan 7.000 jaar geschiedenis van Luik ontdekken in een opmerkelijk architecturaal geheel. Het Curtiuspaleis (begin 17e eeuw), het emblematische gebouw van het museum, herbergt de wapencollectie, die wereldwijd bekend staat om zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van de tentoongestelde stukken.

www.grandcurtius.be

Met de steun van de stad Luik en de Federatie Wallonië-Brussel.

ORGANISATIE

De tentoonstelling *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik* wordt van 26 september 2025 tot 11 januari 2026 gepresenteerd in het Grand Curtius Museum.

Ze wordt georganiseerd in samenwerking met het Grand Curtius en zijn conservatoren en het Archeologisch Instituut van Luik.

Op initiatief van

- De heer Willy DEMEYER, burgemeester van de stad Luik
- Mevrouw Elisabeth FRAIPONT, schepen van Cultuur, Openbare Lezing en Herdenkingsplicht
- Mevrouw Pauline BOVY, administratief directeur van het Departement Cultuur en Toerisme

Commissaris van de tentoonstelling

De heer Jean-Luc SCHUTZ, conservator van de afdeling Archeologie van het Grand Curtius en adjunct-conservator van het Archeologisch Instituut van Luik

In samenwerking met

- van de heer Pierre-Yves KAIRIS, voorzitter van het Archeologisch Instituut van Luik
- de leden van het bureau van het Archeologisch Instituut van Luik
- de conservatoren van het Grand Curtius
- de restaurateurs van de musea van de stad Luik
- de redacteurs van de catalogusbeschrijvingen en de teksten op de panelen
- van de administratieve, technische, grafische, animatie- en communicatiediensten van de musea van de stad Luik

Dank

- Onze oprechte dank en eerbetoon aan alle gulle donateurs van vroeger en nu die hebben bijgedragen aan de verrijking van de collecties van de Luikse musea.
- De Federatie Wallonië-Brussel
- Het Departement Cultuur van de stad Luik

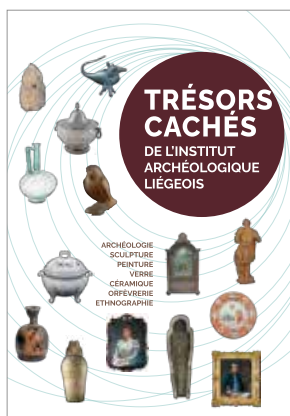
PUBLICATIES

Bij de tentoonstelling horen publicaties die speciaal voor deze gelegenheid zijn gemaakt en verkrijgbaar zijn in de winkel van het Grand Curtius.

Catalogus *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*

Ter **gelegenheid van het 175-jarig bestaan van het Instituut** werd eind 2023 een commissie opgericht om na te denken over een programma van herdenkingsactiviteiten om dit belangrijke jubileum te vieren.

Al snel ontstond het idee voor een tijdelijke tentoonstelling in het Grand Curtius over enkele verborgen schatten van het IAL die in het depot worden bewaard. Bijna 250 werken die getuigen van de rijkdom en diversiteit van de collecties van de vereniging werden geselecteerd door leden van het Bureau van het Instituut, in nauwe samenwerking met de conservatoren van het museum. Ze worden in de schijnwerpers gezet in deze tentoonstelling, die van 26 september 2025 tot 11 januari 2026 in het Grand Curtius te zien is, en zijn het onderwerp van dit rijk geïllustreerde boek.

Een initiatief van de stad Luik in samenwerking met het Archeologisch Instituut van Luik.

Lay-out: Musea van de stad Luik

Gedrukt in september 2025 door drukkerij Snel graphics (Vottem), formaat 244 pagina's.

ISBN: 978-2-930968-06-3 Wettelijk depot: D/2025/13855/7

Te koop in de winkels van het Grand Curtius Museum en La Boverie.

Bezoekersgids

Essentie van de tentoonstelling *Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*

De essentie van de tentoonstelling, samengesteld door de Dienst Animatie van de musea, biedt een overzicht van vijftien werken en artefacten uit de collectie van het Archeologisch Instituut van Luik en geeft belangrijke historische en wetenschappelijke informatie over deze werken en artefacten.

Deze bezoekersgids is gepubliceerd in het Frans, Engels, Nederlands en Duits.

Prijs: € 2

Spelletjesboekje *Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*

Ontdek vanaf 6 jaar de verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik!

Uitgegeven in het Frans, Engels, Nederlands en Duits.

EVENEMENTENKALENDER

In het kader van de tentoonstelling nodigt de Dienst Animatie van de Musea van de Stad Luik u uit voor diverse animaties voor jong en oud.

Créamusée: De potjes van onze voorouders

Het maken van potjes van ongebakken klei met behulp van de boetechniek voor kinderen van 6 tot 12 jaar, onder begeleiding van een volwassene.

Elke eerste zondag van de maand is de toegang tot de musea gratis! Dit is de ideale gelegenheid om de permanente collecties van het museum te ontdekken en met het hele gezin deel te nemen aan de creatieve workshops die worden aangeboden door de Dienst Animatie van de Musea. Schilderen, beeldhouwen, collages maken... laat uw fantasie de vrije loop en ontdek de kunstenaar in uzelf.

Zondag 5 oktober 2025 (14.00 tot 17.00 uur) Gratis

Lezing «Van de magistrale sleutel van Couvin tot de collectie edelsmeedwerk van het IAL»

Luc Engen, historicus en lid van het IAL, geeft een lezing over de aankopen van het IAL, van de hoofdsleutel van Couvin tot de collectie edelsmeedwerk.

*Zaterdag 11 oktober 2025 om 11.00 uur
Auditorium van het Grand Curtius - Prijs: € 5*

Stage «Kleine jagers van verborgen schatten»

Voor kinderen van 6 tot 12 jaar

Klaar voor een buitengewoon avontuur? Het Grand Curtius organiseert van 27 tot 31 oktober 2025 een spannende stage waarin je een echte schatzoeker wordt.

Ga op avontuur in het hart van het Grand Curtius en word een echte schatzoeker! Tijdens de stage ontdek je de collecties die door het Archeologisch Instituut van Luik zijn verzameld en in het museum worden bewaard. Je bekijkt de schatten van het oude Egypte, bewondert de Gallo-Romeinse mozaïeken en de werken van de grootste Luikse schilders en beeldhouwers uit de 17e tot 19e eeuw en nog veel meer schatten. Elke ontdekking is een gelegenheid om de mensen te ontmoeten die dit erfgoed levend houden en beschermen. De schatten die je tijdens de stage ziet, worden een bron van inspiratie om je eigen werken te bedenken en te creëren, waarbij je je fantasie de vrije loop kunt laten. Een leuke en boeiende duik in de geschiedenis, waarbij nieuwsgierigheid, verwondering en avontuurszin je beste bondgenoten zijn om echte schatzoekers te worden.

Van maandag 27 tot vrijdag 31 oktober 2025

Van 9.00 tot 16.30 uur (opvang vanaf 8.30 uur en tot 17.00 uur) Prijs: 70 € / kind (verzekering en materiaal inbegrepen) Info en reservering:

animationsdesmusees@liege.be

+ 32 (0)4 221 68 32 - 68

Lezing «De collectie uithangborden van het Archeologisch Instituut van Luik»

Nadine de Rassenfosse, medewerkster Objecten Reserves bij het Museum van het Waalse Leven, geeft een lezing over de collectie uithangborden van het Archeologisch Instituut van Luik.

Sinds de middeleeuwen brengen uithangborden leven in de straten en vertellen ze over de evolutie van steden. Ze zijn uit steen of hout gesneden en hangen aan een beugel aan de gevels. Vroeger, lang voordat huizen genummerd werden, dienden ze als herkenningspunt.

Tussen 1915 en 1949 heeft het Archeologisch Instituut van Luik een twaalfstal van deze volkskunstschaten in het Museum van het Waalse Leven ondergebracht, waarmee het toen dezelfde gebouwen deelde. Deze zeldzame stukken, unieke getuigen van een vaak vergeten stedelijk erfgoed, onthullen vandaag hun geschiedenis.

*Zaterdag 22 november 2025 om 11 uur
Auditorium van het Grand Curtius Tarief: 5 €*

Lezing «Opbouw van het archeologisch erfgoed van het IAL: van schenkingen en aankopen van antiquiteiten tot de financiering van opgravingscampagnes (Jupille, Vervoz...)»

Jean-Luc Schütz, conservator van de afdeling Archeologie van het Grand Curtius, commissaris van de tentoonstelling «Verborgene schatten van het Archeologisch Instituut van Luik» en adjunct-conservator van het Archeologisch Instituut van Luik, zal een lezing geven over de Romeinse en Egyptische archeologische stukken uit de collectie van het IAL.

Door de aankoop van Romeinse antiquiteiten bij antiquairs in Tongeren en de schenking van Otreppe de Bouvette in 1865 (Egyptische antiquiteiten...) kon het IAL zijn archeologisch erfgoed snel uitbreiden, net als door diverse opgravingscampagnes die voornamelijk in de provincie Luik werden uitgevoerd (*grafheuvels* van Hesbaye, Jupille, Vervoz...).

*Zaterdag 13 december 2025 om 11 uur
Auditorium van het Grand Curtius Tarief: 5 €*

**Inschrijvingen voor de activiteiten op
www.grandcurtius.be/fr/votre-visite/billetterie**

PRAKTISCHE INFORMATIE

Tentoonstelling *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik*

Van 26 september 2025 tot 11 januari 2026

Grand Curtius

Féronstrée, 136 – 4000 Luik
+32 (0)4 221 68 17

www.grandcurtius.be

facebook: Legrandcurtius

Openingstijden

Maandag tot zondag: 10.00 – 18.00 uur, dinsdag gesloten
Gesloten op 1/01, 01/05, 1/11, 02/11, 11/11 en 25/12.

Tarieven voor toegang tot de tentoonstelling *Verborgen schatten van het Archeologisch Instituut van Luik* en de permanente collectie van het Grand Curtius.

Volwassenen: € **10** Senioren (ouder dan 65 jaar), groepen: € **6** Artikel 27: € **1,25**

Gratis toegang

Voor personen jonger dan 26 jaar. Voor houders van **de MuseumPassMusée**. De eerste zondag van de maand voor iedereen. Voor begeleide schoolgroepen die gevestigd zijn in de stad Luik en voor studenten van de scholen Saint-Luc en de Académie de Liège.

Het Grand Curtius is toegankelijk voor personen met beperkte mobiliteit.

Winkel

Cafetaria met terrassen (gesloten op maandag en dinsdag)

CONTACT

Curator van de tentoonstelling

Jean-Luc Schütz, conservator van de afdeling
Archeologie van het Grand Curtius en adjunct-
conservator van het Archeologisch Instituut
liégeois
jean-luc.schutz@liege.be

Archeologisch Instituut van Luik

Pierre-Yves Kairis
voorzitter van het Archeologisch Instituut van Luik
info@ialg.be

Pers | Grand Curtius: permanente collecties en tentoonstellingen

Sandrine Loriaux

Communicatiemedewerker | Grand Curtius &
Musea van de stad Luik
+32 (04)221.91.80
sandrine.loriaux@liege.be

Sara Scheffers

Communicatiemedewerker | Grand Curtius &
Musea van de Stad Luik
+32 (04) 221 68 43
sara.scheffers@liege.be

Elisabeth FRAIPONT

Schepen van Cultuur, Openbare Lezing en
Herdenkingsplicht van de stad Luik
Féronstrée 92 - 4000 Liège
echevin.fraipont@liege.be

GRAND CURTIUS

Féronstrée 136 - 4000 Luik

www.grandcurtius.be

Facebook : LeGrandCurtius